S. FRANCISCO XAVER

E' SOCIETATE JESU

INDIARVM APOSTOL

ORIENTIS SOLIS VIAM

IDOLOLATRIÆ CALIGINE TENEBRICOSA

Prodigiorum,ac Diſputationum ra

illuſtranti,

& meliore veritatis ſole donata

P R O T E G E N T I

PHILOSOPHICAS HAS THESES D.

JANNOCTIUS FRANCISCUS CEPPERELLI F.

1872

CONCLUSIONES PHILOSOPHICÆ.

EX PROEMIALIBVS LOGICÆ.

I.

DAtur Logica artificialis, hoc eſt habitus ſtudio, & exercitatione acquiſitus per regulas certas, & infallibiles operationum noſtri intellectus, & eſt ad alias ſcientias totales acquirendas ſolùm moraliter neceſſaria; Eſt virtus intellectualis ſecundum partem analyticam, topicam, & ſophiſticam; eſt vera ſcientia ſimpliciter, & adæquatè practica; Bene dividitur in docentem, & utentem, prima eſt quæ dat præcepta, quaſi in abſtracto definiendi, ſyllogizzandi, &c. ſecunda eſt quæ per ſua præcepta actu dirigit operationes intellectus; Habitus autem Logicæ docentis, & habitus Logicæ utentis non realiter, ſed per intellectum ſolum diſtinguuntur.

I I.

Suppoſitis varijs obiecti acceptionibus, & diviſionibus, obiectum materiale Logicæ non ſunt voces, neque res omnes, neque intellectus, itaut obiectum attributionis ſit, vel voces rectè diſpoſitæ, vel res rectè cognitæ, vel intel-

lectus rectè intelligens; ſed obiectum materiale ſunt operationes intellectus, quatenus dirigibiles, obiectum formale eſt ipſa rectitudo, & operatio recta eſt obiectum attributionis, & licèt obiectum adæquatum Logicæ ſint omnes tres operationes, aſſerimus tamen obiectum principale Logicæ Ariſtotelicæ eſſe ſyllogiſmum demonſtrativum.

III.

Ens rationis Logicum ut eſſe cognitum, eſſe genus, &c. & univerſim omnes ſecundæ intentiones Logicæ non conſtituuntur formaliter per aliquam relationem fictam, neque per aliquod Ens diminutum, & abuſivum, ſed ſunt denominationes extrinſecæ reales provenientes à formis realibus, ſcilicet cognitionibus taliter, vel taliter tendentibus in obiecta. Ens rationis Methaphyſicum eſt illud, quod tantùm habet eſſe obiectivè in intellectu; Poteſt tàm intellectus creatus, quàm increatus cognoſcere obiectum impoſſibile, adeòque tàm Deus, quàm Creatura, poteſt facere ens rationes, tàm per actúm negativum, quàm affirmativum.

DE VNIVERSALIBVS, ET PRÆDICAMENTIS.

IV.

VNum in concreto eſt indiviſum in ſe, & diviſum à quolibet alio, in abſtracto vero, ſeù unitas, eſt negatio diviſionis in ſe; Identitas realis eſt ſumma extremorum unitas, qua maior dari non poteſt, dicens ipſorum conſenſum in omnibus perfectionibus cum mutua affirmabilitate in recto; Diſtinctio eſt vera extremorum de ſe invicem negabilitas in recto, ſeù eſt negatio identitatis unius cum alio. Inter gradus methaphyſicos eiuſdem individui

reali-

realiter identificatos nulla datur diſtinctio media, quæ à Scotiſtis vocatur formalis ex natura rei; Negamus etiam in creaturis omnem diſtinctionem virtualem, vel ſit intrinſeca, vel extrinſeca; quæ ſit capacitas ex parte obiecti ad ſuſtinenda prædicata contradictoria, ſolùm igitur agnoſcimus inter prædictos gradus diſtinctionem rationis ratiocinatæ; Hinc negamus præciſionem obiectivam.

V.

Univerſale Methaphyſicum eſt unum aptum eſſe in multis, non datur à parte rei neque in ſingularibus, neque extra ſingularia, neque in Idæis Platonicis, ſed ſolùm in intellectu creato, à quo ſolo fit per cognitionem directam, & præciſivam non obiectivè, ſed formaliter. Univerſale Logicum eſt unum aptum prædicari de pluribus, in ipſa actuali prædicatione retinet univerſalitatem. Rectè dividitur in quinque quaſi ſpecies, quæ ſunt Genus, Species, Differentia, Proprium, & Accidens; hæc quinque prædicabilia benè definiuntur ſolitis definitionibus. Genus ut habeat rationem prædicabilis requirit plures ſpecies ſaltem poſſibiles, prædicatur de ſuis inferioribus per modum totius poteſtativi, & habet rationem partis actualis componentis unà cùm differentia ſpeciem. Individuum eſt quod de uno tantùm prædicatur; Poteſt abſtrahi ratio communis ab omnibus individuis in particulari.

V I.

Ens reale creatum dividitur in decem prædicamenta, quæ ſunt Subſtantia, Quantitas, Qualitas, Relatio, Actio, Paſſio, Quando, Ubi, Situs, Habitus; Subſtantiæ conceptus benè explicatur per hoc, quod ſit principium per ſe ſubſiſtendi, & alijs ſubſtandi; Dividitur in primam, & ſecundam, hoc eſt, in ſingularem, & univerſalem; Summum genus in prædicamento Subſtantiæ eſt ſubſtantia completa, & finita, adeòque excluditur Deus ab hoc prædicamento.

Rela-

Relatio prædicamentalis non conſiſtit in ſolo fundamento, nec in ſola ratione fundandi, nec eſt Entitas modalis diſtincta à fundamento, termino, & ratione fundandi, ſed conſtituitur formaliter per utrumque extremum, poſita ratione fundandi. Non datur adæquatè relatio ad terminum non exiſtentem. Præter poſſibilitatem extrinſecam rerum poſſibilium deſumptam ab Omnipotentia Divina, datur poſſibilitas intrinſeca; Idem dicimus de impoſſibilitate rerum impoſſibilium.

EX LIBRIS PERHIERMENIAS.

V I I.

VOces ſignificant primariò, & immediatè res, ſecundariò verò, & mediatè conceptus; Veritas formalis eſt conformitas cognitionis cum obiecto ſicuti eſt in ſe; Datur solùm in actibus iudicativis, non reperitur ergo in rebus, neque in ſenſibus, neque in ſimplici appræhenſione, in quibus tantùm reperitnr Veritas materialis, & radicalis; Veritas formalis non ſuſcipit magis, & minus, licet ſuſcipiat falſitas, adeòque una propoſitio licèt non poſſit aliâ verior eſſe, poteſt tamen eſſe falſior. Non eſt adæquatè intriſeca actui verò; Ex duabus propoſitionibus contradictorijs de futuro contingenti tàm abſoluto, quàm conditionato altera eſt determinatè vera, & altera determinatè falſa, etiam præſcindendo à Divina Scientiá, & Divino Decreto; Actus ſemel verus nonpoteſt tranſire in falſum, nec è contrario.

EX LIBRIS PRIORVM, ET POSTERIORVM.

V I I I.

DIſcurſus eſt progreſſus intellectus ab una notitia in aliam, hinc ſequitnr ad rationem diſcurſus requiri plu-

pluralitatem notitiarum, itaut una notitia ex alia inferatur Diſcurſus includit eſſentialiter, non ſolùm Concluſionem, ſed etiam præmiſſas; Syllogiſmus eſt Oratio, in qua quibuſdam poſitis aliud quid à poſitis neceſſe eſt contingere, eo quod hæc ſint. Vis ſyllogiſtica fundatur in illis principijs: Dictum de omni; & dictum de nullo. Poſitis præmiſſis, quibus intellectus aſſenſum præſtitit, neceſſitatur ad aſſenſum Concluſionis, tum quoad ſpecificationem, tum quoad exercitium; Demonſtratio eſt ſyllogiſmus faciens ſcire, alia eſt à priori, alia à poſteriori; Demonſtratio à priori procedit ex veris, primis, immediatis, & notioribus, cauſiſque Concluſionis; Datur ſcientia de novo, quæ non eſt pura reminiſcentia; & definitur cognitio certa, & evidens demonſtrans de ſuo obiecto proprietates per certas demonſtrationes. Dividitur in practicam, & ſpeculativam, quæ diverſitas deſumitur ex fine utriuſque; Poteſt in eodem intellectu ſtare ſimul actus veræ ſcientiæ, opinionis, & fidei cum divinæ, tum humanæ circa idem obiectum materiale.

EX PHYSICIS.

I.

PHyſica, quæ eſt vera Scientia ſpeculativa habet pro obiecto attributionis Corpus naturale, ut naturale. Principia intrinſeca Corporis naturalis ſunt illa, quæ neque ex alijs, neque ex alterutris, ſed ex his omnia fiunt; in fieri Corporis naturalis ſunt tria, ſcilicet Materia, Forma, & eius Privatio, in facto eſſe vero ſunt duo, Materia nimirum, & Forma; Materia prima, quæ eſt Subſtantia incompleta definitur poſitivè, & negativè; poſitivè ſic: Eſt primum ſubiectum uniuſcuiuſque ex quo fit aliquid, cum inſit, non ſecundùm accidens, & ſi aliquid corrumpitur in hoc abibit ultimum; negativè definitur: quod per ſe ipſam neque eſt quid, neque quantum, neque quale, neque aliquid aliud, neque negationes horum. ſed

id, de quo omnia prædicantur; Eſt ingenerabilis, & incorruptibilis, eſt pura potentia phyſica, non methaphyſica, quia includit actum entitativum, habet propriam exiſtentiam, per quam ſaltem inadæquatè exiſtit, præſcindendo ab exiſtentia formæ; & licèt Materia prima non poſſit naturaliter exiſtere ſpoliata omni forma ſubſtantiali, ſupernaturaliter tamen poteſt. Appetit appetitu innato omnes formas, non quidem appetitu ſimultatis, ſed ſimultatè appetitus; hic appetitus eſt indiſtinctus ab ipſa materia, eſt appetitus æqualis ad formas inæquales. Neceſſitas materiæ primæ colligitur ex conceptu quidditativo tranſmutationis ſubſtantialis, & ex univerſaliſſima inductione in cæteris mutationibus tum naturalibus, tum artificialibus, Eſſentia in rebus creatis non diſtinguitur realiter ab exiſtentia earumdem.

I I.

Forma ſubſtantialis definitur communiter: ratio ipſius quod quid erat eſſe rei; formæ materiales educuntur de potentia materiæ; Formæ Spirituales ſicut non ſuſtentantur à materia, ita neque in illius potentia continentur, nec ex illa educuntur, ſed creantur à Deo. Forma licèt ſit pars principalior Compoſiti, tamen non eſt tota illius quidditas. In eodem vivente non dantur ſimul præter formam totalem aliæ formæ, vel corporeitatis, vel partiales, adeòque caro, os, cor, &c. ſolùm materialiter, & non formaliter differunt. Fhœtus humanus ubi primum animatur, animatur animà rationali, adeòque in eodem vivente neque datur ſucceſſio animarum, neque plures animæ ſimul. Privatio formæ ſubſequentis eſt principium per ſe fieri corporis naturalis, negationes propriè loquendo nihil ſunt in eſſe rei, & extra intellectum; Compoſitum præter materiam, & formam includit unionem, quæ nectit utrumque extremum; hæc unio eſt modus ſubſtantialis ſuperadditus materiæ, & formæ eſſentialiter requiſitus ad conſti-

conſtituendum unum compoſitum, in quo unica tantùm datur unio recepta in Materia. Non diſtinguitur realiter compoſitum à ſuis partibus collectivè ſumptis.

III.

Natura definitur: principium, & cauſa motus, & quietis eius, in quo eſt primo, & per ſe, & non ſecundùm accidens; Ars dicitur Naturæ imitatrix, quià applicando activa paſſivis producere poteſt plures effectus naturales; Ars Chymica directive concurrens, verum aurum efficiens, repugnat moraliter, non phyſicè, Cauſa eſt principium determinans cum virtute adeſſe aliquid, alia eſt materialis, alia formalis, alia efficiens, & alia finalis. Negamus in Cauſis efficientibus mutuam Cauſalitatem, & admittimus poſſe ſupernaturaliter eundem numero effectum pendere à duplici Cauſa totali. Actio, quæ definitur actus huius ab hoc non diſtinguitur realiter à paſſione; quæ definitur: actus huius in hoc: probabilius eſt actionem recipi in paſſo. Cauſa finalis eſt illa, cuius gratiâ cætera fiunt; Virtus Cauſæ finalis eſt ſola bonitas appræhenſa vera, vel apparens ipſius finis. Sola agentia intellectualia agunt formaliter propter finem

IV.

Deus neceſſariò, & immediatè concurrit ad omnes, & ſingulos effectus Cauſarum ſecundarum; hic concurſus Dei non eſt phyſica prædeterminatio, quæ multiplici ex capite repugnat; Eſt igitur in actu primo concurſus Dei cum Cauſis ſecundis exhibitio omnipotentiæ indifferentis, in actu ſecundo verò eſt ipſa actio, qua Deus, & Creatura indiviſibiliter agunt: cum toto hoc tamen ſtat, quod Deus determinet creaturas ad individuationem effectus.

F I N I S.

Disputabuntur publicè Florentiæ in Templo Societatis Ieſu S. Ioannis Evangeliſtæ a Iannoctio Francisco Cepperelli Flor. Anno 1700. Mense Die

FLORENTIÆ, MDCC.

Apud Petrum Matini Archiepiſcopalem Typographum.

SUPERIORUM PERMISSU.